

De kracht van IPS: Eerst werken, dan leren

De IPS-methode gaat uit van een duidelijke aanpak: eerst aan de slag en dan gaandeweg leren. We spreken Carla Mailuhu en Cris Bergmans, die zich inzetten voor de implementatie van Individuele plaatsing en steun (IPS). En met twee cliënten die via IPS de weg naar herstel konden inzetten.

Tekst Celine Poulussen Fotografie Marije Kuiper

Aan de eettafel in zijn huis klappt Jos zijn laptop open. Op het scherm staat een rapport dat hij aan het afronden is. 'Ik werk vooral thuis', vertelt hij. 'Dat past bij mij. Ik heb structuur en rust nodig. En die heb ik nu gevonden.' Jos heeft autisme en is hoog-sensitief. De combinatie van prikkels, druk en hoge verwachtingen maakte dat hij jarenlang dacht dat een vaste baan niet voor hem was weggelegd. 'Iedereen had ideeën over wat ik moest doen: jobcoaches, UWV, behandelaars. Maar er was weinig samenhang. Dat maakte het ingewikkeld.' Tot hij begon met IPS.

Werk als onderdeel van herstel

IPS is een beproefde methode uit de Verenigde Staten die mensen met een psychische kwetsbaarheid helpt aan betaald werk dat bij hen past. De methode richt zich op mensen die in behandeling zijn binnen de ggz, een uitkering ontvangen van UWV of de gemeente en graag (weer) aan het werk willen. De kern is eenvoudig: werk is geen einddoel van herstel, maar een onderdeel ervan. In plaats van eerst te trainen, gaan mensen meteen aan de slag. *First place, then train*. Twee mensen die de methode goed kennen, zijn Carla Mailuhu en Cris Bergmans. Mailuhu is coördinator bij Kenniscentrum Phrenos, dat organisaties in de ggz ondersteunt bij de uitvoering van IPS. Bergmans werkt bij Divosa, de vereniging van gemeentelijke leidinggevenden in het sociaal domein, die gemeenten helpt om IPS lokaal goed te organiseren. Mailuhu legt uit waarom de aanpak werkt: 'Veel mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt lopen vast in lange voorbereidingstrajecten. Door meteen aan de slag te gaan, groeit het zelfvertrouwen en wordt snel duidelijk wat iemand nodig heeft om goed te functioneren. Mensen worden begeleid zolang dat nodig is, op het werk én daarbuiten.' De IPS-trajectbegeleider werkt vanuit de ggz en vormt de verbindende schakel tussen alle betrokken partijen: de deelnemer zelf, UWV, de gemeente of de werkgever. 'Die samenwerking is cruciaal', zegt Bergmans. 'De trajectbegeleider zorgt dat behandelaars, jobcoaches en werkgevers hetzelfde doel voor ogen hebben. Dat maakt het verschil tussen iemand aan het werk helpen en iemand aan het werk houden.'

Carla Mailuhu van Kenniscentrum Phrenos en Cris Bergmans van Divosa

Alex: 'Ik kon zonder schaamte mijn verhaal vertellen'

Alex vond via IPS weer zijn plek. Hij werkte jarenlang als fysiotherapeut, maar de werkdruk werd op een gegeven moment te hoog, vertelt hij. 'Ik stond lang onder spanning, sliep slecht en ging maar door. Uiteindelijk kwam ik in een psychose terecht. Ik was langere tijd niet in staat om te werken en verloor de structuur in mijn leven.' Toen hij zich beter voelde, probeerde hij opnieuw aan het werk te gaan. 'Ik dacht: als ik maar weer gewoon meedraai, voel ik me vanzelf de oude', zegt hij. 'Maar dat werkte niet. Ik was een pleaser, zei overal ja op, kende mijn grenzen niet en liep telkens vast.' Via zijn behandelaar in de ggz kwam hij in contact met IPS. 'Mijn coach keek niet naar wat er mis was, maar naar wat ik nodig had om goed te kunnen werken', zegt hij. Samen zetten ze kleine stappen. Tijdens een IPS-bijeenkomst in Delft ontmoet-

te hij werkgevers die openstonden voor de IPS-aanpak. 'Dat was een eyeopener', zegt Alex. 'Ik leerde anders naar mezelf kijken en kon zonder schaamte mijn verhaal vertellen.'

Met hulp van zijn IPS-coach kwam hij bij Herbergier Delft, een kleinschalige woonvorm voor mensen met geheugenproblemen. Daar vond hij een plek die echt bij hem past. Hij ondersteunt er bewoners in hun dagelijks leven en heeft veel contact met hun kinderen en mantelzorgers. 'Er is hier ruimte voor echt menselijk contact', legt hij uit. 'Ik weet welke grote gebeurtenissen families nog te wachten staan en probeer er voor hen te zijn. Ik kan hier veel van mezelf kwijt. Mijn werkgever kent mijn kwetsbaarheid en accepteert me zoals ik ben. Ik kan hier mezelf zijn.'

Jos: 'Iedereen hielp, maar niemand hield overzicht'

Toen Jos begon met IPS, had hij al verschillende trajecten achter de rug. Hij wilde graag werken, maar raakte snel overprikkeld en verloor het overzicht door de vele betrokken instanties. Zijn IPS-begeleider bracht daar structuur in en hielp hem om in kaart te brengen wat er nodig was. 'Dat ging stap voor stap. Eerst rust in mijn week aanbrengen, kijken wat me energie geeft, en daarna aan het werk.' Voor Jos was dat een keerpunt. 'De begeleider kwam op het juiste moment, mét de juiste aanpak.' Bij Divosa, waar Cris Bergmans toevallig ook werkt, vond hij een baan die past bij zijn kwaliteiten. 'Ik werk met feiten en cijfers, dat geeft me overzicht. En mijn collega's snappen dat ik af en toe stilte nodig heb.'

Toch ging het traject niet vanzelf. 'IPS betekent ook spanning en verandering', zegt Jos. 'Je moet nieuwe dingen proberen, mensen ontmoeten, wennen aan een ander ritme. Dat is niet altijd makkelijk, maar het hoort erbij.' De begeleiding binnen IPS hielp hem om zijn grenzen te bewaken en stap voor stap vertrouwen op te bouwen. Nu, drie jaar later, heeft Jos een vast contract.

De kracht van samenwerking

Volgens Bergmans en Mailuhu is dat precies wat IPS uniek maakt: het brengt werk, zorg en begeleiding samen. 'Een werkgever ziet vaak de werknemer,' zegt Mailuhu, 'een behandelaar ziet de patiënt. De trajectbegeleider verbindt die werelden, zodat iemand niet steeds opnieuw hoeft te beginnen.' Die samenwerking loont. 'IPS laat zien dat investeren in begeleiding werkt', zegt Bergmans. 'Mensen blijven aan het werk, hebben minder zorg nodig en voelen zich weer onderdeel van de samenleving. Dat is waar UWV, gemeenten en de ggz samen aan bouwen.' De resultaten bevestigen dat beeld. In 2024 sloot ruim 52% van de deelnemers een IPS-traject af met betaald werk – aanzienlijk meer dan bij andere re-integratieprogramma's. Uit onderzoek van UWV en Amsterdam UMC blijkt bovendien

dat deelnemers aan IPS tot 9% meer kans hebben op betaald werk. Met de structurele financiering van UWV sinds 2018 en die van gemeenten vanaf 2026 wordt deze aanpak nu landelijk ingevoerd.

Gewoon meedoen

Jos en Alex werken nu weer met plezier. Ze verdienen hun eigen inkomen, voelen zich nuttig en maken opnieuw deel uit van de samenleving. 'IPS gaf me het vertrouwen om de stap naar werk te durven zetten', zegt Jos. 'Ik heb mijn evenwicht terug', vult Alex aan. 'En ik kan weer iets betekenen voor anderen. Dat geeft mijn werk waarde.' Hun verhalen laten zien dat werken met een psychische kwetsbaarheid niet vanzelfsprekend is, maar wel mogelijk met de juiste begeleiding en vertrouwen. ■